

KULTURA

Pasijon današnjega časa

Lani septembra so v Prešernovem gledališču v Kranju premierno uprizorili in – dokler so bile gledališke dvorane odprte – nekajkrat ponovili Škofjeloški pasijon v režiji Jerneja Lorencija. Odrska priredba nima podobe spektakularne procesije, postavlja pa vprašanja o eksistenci slehernika v aktualnem času.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Najprej na začetek. Škofjeloški pasijon, najstarejše ohranjeno dramsko besedilo v slovenščini avtorja patra Romualda, rojenega Lovrenca Marušiča, je, kot Ločani dobro veste, v zadnjih dvajsetih letih svojo popularizacijo v obliki procesije ponovno doživel z uprizarjanjem na starih mestnih ulicah in trgih. V primeru koprodukcijske predstave Prešernovega gledališča in Mestnega gledališča Ptuj s tem naslovom pa gre za uprizoritveno različico omenjenega besedila, ki je v režiji Jerneja Lorencija nastala z ekipo ustvarjalcev med procesom vaj. Predstava, ki je bila načrtovana sicer že v marcu za odprtje petdesetega Tedna slovenske drame, a je bila ta zaradi znanih razlogov odpovedana, je bila premierno uprizorjena lani septembra in nekajkrat ponovljena pred zaradi ukrepov omejenim številom gledalcev.

Kranjska uprizoritev ni procesija in ni verski spektakel, ampak je predvsem sodobna odrska priredba osnovnega besedila, ki v ospredje postavlja vprašanja o eksistenci človeka slehernika v aktualnem času. Zato je že sam pristop k uprizoritvi popolnoma drugačen od tistega, ki ga na vsakih šest let lahko

vidimo v Škofji Loki. V primerjavi s tukajšnjim uličnim spektaklom in več sto sodelujočimi je Lorencijeva uprizoritev s šestimi igralci komorna, umeščena na majhnem prostoru in kot taka poleg same vsebine zelo intimna, osebna. Konec koncev je k intimnosti pripomoglo tudi dejstvo, da je zaradi zdravstvenih ukrepov vsako predstavo v dvorani lahko naenkrat spremljalo le okrog petdeset gledalcev. To daje občutek, da igralci nagovarjajo vsakega posameznika posebej.

Trpljenje za užitek

Uprizoritev, ki v širšem okviru seveda sledi prvotnemu besedilu, je sicer večplastna. Sledimo zgodbi od Adamovega izvirnega greha v rajju preko Kristusovega trpljenja do božjega groba. Ob tem pa ne poskuša razlagati niti ne upravičiti poante pasijona, da je le brezpogojna vera v Boga pot k odrešitvi. Nasprotno od tega se predvsem prevprašuje, kako je mogoče prepričati človeka, da je kriv, da se pusti bičati in sprejme trpljenje kot nekaj, kar mu je dano in naloženo zato, ker je človek. Kranjska različica namreč govori o Kristusu človeku, o sleherniku in njegovem pasijonu. Skozi posamezne slike tako gledamo različne

oblike trpljenja, začeni z zalepljenimi usti – molči in trpi – torej vzeto besedo. Dihanje obeh trpečih v moški podobi Blaža Setnikarja in ženski Doroteje Nadrah je posebej ozvočeno, kar v dvorano pošilja in dodatno poudarja težo njenega bivanja. V rokah držita žebelj kot simbol trpljenja na križu, vsakokratno pršenje njunih izmučenih teles, torej trpljenja v potu lastnega obraza, se zdi prisposoda gobe z vodo.

Četverica igralcev, Darja Reichman, Miha Rodman, Miranda Trnjanin in Gregor Zorc, povezujejo posamezne slike, hkrati pa jim je, enkrat enemu, drugič drugemu, namenjena vloga sla, ki prinaša tolažbo zaradi človeškega trpljenja in ob tem tudi spodbudo k upanju prihodnjega dne. Metanje konfetov, risanje nasmeha na preplejena usta, pripovedovanje o zemeljskih užitek pomagajo k lažjemu prenašanju človeku določenega trpljenja. V sliki, ki predstavlja smrt, jima na telo lepijo izrezke časopisnih osmrtnic – ljudje umiramo zato, ker nam je potomcem prvega človeka vzeto večno življenje.

Osrednjima likoma na hrbet nalepijo krila, sestavljena iz dolarskih bankovcev – lahko bi šlo za prisposoda kapitalističnega ustroja sveta – in jih učijo vzleteti. Prav muč-

V vlogi slehernika se predstavi izjemen igralski ansambel. / FOTO: NADA ŽGANK

no je gledati, kako se potem, ko se vsi umaknejo, sama trudita vzleteti, a jima nikakor ne uspe. Prizor traja dovolj dolgo, da nam postane neprijetno. Z osvetlitvijo dvorane se režiser obrača na gledalce, nam nastavlja ogledalo. Lorenci se tu spušča v samo bistvo pasijona in besede pasijon, ki prihaja iz latinske besede passio – torej trpljenje. Nam predstava ponuja avtorefleksijo – nikoli ne bomo zares vzleteli, zgolj izpolnjujemo svojo sprejeto vlogo – delaj in trpi. Neprijetne občutke vzbujajo zelo izčrpna in natančna

razlaga o mukah, ki jih prinaša križanje, kako se na križu čim dlje preživi, in kaj je tisto, kar križanemu konča življenje.

Vsako gledanje bi bilo drugačno

Izjemen igralski ansambel celotno predstavo izkazuje homogenost v izvedbi pasijona. Vsak, ki je vstopil v ekipo, je njen šesti del do popolnosti. Kranjska uprizoritev Škofjeloškega pasijona odpira mnoge plasti, ne le besedila samega, ampak človeškega zemeljskega bi-

vanja nasplo. Da bi še bolj spoznali, kje smo in kam kot civilizacija gremo, bi si veljalo Škofjeloški pasijon Jerneja Lorencija, šestih igralcev in preostale gledališke ekipe večkrat ogledati. Najbrž bi ga vsakič znova gledali drugače. Ko se bodo dvorane spet odprle, v gledališču vsekakor načrtujejo še številne ponovitve. Predstava kot taka ne vodi k odrešitvi, ampak k razodetju. Prav pot k slednjemu pa kranjsko uprizoritev Škofjeloškega pasijona o človeku sleherniku povezuje s časom, v katerem živimo.

V primerjavi s škofjeloškim uličnim spektaklom in več sto sodelujočimi je Lorencijeva uprizoritev s šestimi igralci komorna, intimna.

Trenutna razstava

Jutri bo virtualno odprta na spletu, od četrтка naprej pa na ogled v živi podobi v Galeriji Ivana Groharja razstava del vizualnega umetnika Andreja Štularja iz Kranja.

IGOR KAVČIČ

Škofja Loka – Galerija Ivana Groharja je bila v zadnjih dneh zaprta, saj so v njej postavljali novo razstavo. Ponovno jo bodo odprli jutri zjutri v četrtek. V sredo, 31. marca, ob 18. uri, bo na spletu najprej potekalo virtualno odprtje nove razstave z naslovom Trenutna razstava, s katero se bo loški publiki predstavil sodobni kranjski vizualni umetnik Andrej Štular. V živo bo razstava v galeriji na ogled že naslednji dan.

Andrej Štular se bo predstavil z izborom lutk, ilustracij, stripov, plakatov, slik in prostorskih inštalacij, nastalih v zadnjih desetih letih – skupaj bo razstavil več kot štirideset del. Avtorja opredeljuje izjemna ustvarjalna širina, v svojem umetniškem delo-

vanju pa že dolga leta povezuje različne likovne tehnike in medije.

Razstava je prostorsko deljena na dva enakovredna sklopa. V prvem prostoru, posvečenem ustvarjanju za otroke, Štular predstavlja plakate za sobotne matinee v kranjskem Prešernovem gledališču, knjižne ilustracije, izdane v okviru revije Stripburger (Bežimo, svet se podira! iz serije stripovskih albumov Zverinice iz Režije v stripu, Medved), lutke in samosvoje prostorske inštalacije. V drugem prostoru, "oddelku za odrasle", pa nas bo soočil s slikami (sklop Fragile), skulpturami (serija Hipnoza) in vizualno podobo 17. festivala Animateka, za katero je poskrbel decembra lani.

Značilnost Štularjevega umetniškega načina je, da izbrano motiviko podaja s

Andrej Štular je vsestranski vizualni umetnik. / FOTO: IGOR KAVČIČ

težnjo po optimalni vizualni ekspresiji, posebno pozornost pa namenja vsebini. Umetnik neumorno raziskuje različna polja likovne ustvarjalnosti, jih spaja, razdružuje in tako rekoč "reciklirane" v maniri postop-

kov ready-made na novo vzpostavlja. V svoja likovna dela praviloma vključuje elemente kolaža in asemblaža, v njegovih eklektičnih zasnovah pa se vedno najde prostor za eksperimentalne načine in improvizacijo.

Vse za obnovo vašega doma na enem mestu.

obrnik Škofja Loka
www.obrnik.si

Škofja Loka

www.obrnik.si

tel.: 04 518 45 00, gsm: 031 681 275, e-pošta: info@obrnik.si

Storitve: prenova stanovanjskih in poslovnih prostorov hitra in kvalitetna prenova kopalnic tlakovanje dvorišč energetske prenove objektov

Trgovina: vinil plošče, keramika, topli podi, parketi kopalniška oprema gradbeni material in orodje lepila, laki in olja za parket

Svetovanje: projektiranje ideje načrti

50 let tradicije in kvalitete podajata roka

VELIKA IZBIRA VINIL PLOŠČ, KERAMIKE, PARKETOV, PVC TALNIH OBLOG.

POPUSTI NA VSE TALNE OBLOGE, SANITARNO OPREMO DO 15%